

Gabriella Zalapì

Ilaria

Of de weg naar ongehoorzaamheid

Uit het Frans vertaald door Janine Cathala-Vette

ROMAN

**T
R
I
S
T
A
N**

Mei 1980

Ik ben acht jaar en hou van het gevoel dat ik krijg als mijn bovenlijf in de lucht hangt, als mijn knieholtes het metaal raken waar ze omheen klemmen. Ik hou van het ogenblik dat ik mijn ogen dichtknijp, loslaat en de golf van duizeligheid door me heen laat gaan. Als mijn handen plat op het zwarte asfalt staan, heb ik mijn angst overwonnen. En dan verschijnt het beeld van Nadia Comăneci, mijn favoriete turnster. Haar armen zijn wijd gespreid. *Victory*.

Zo breng ik mijn pauzes door, ondersteboven bungelend, en zo wacht ik op Ana, mijn zus. Vanochtend toen ze wegging zei ze, We zien elkaar hier en wel op tijd zijn, hè? Anders ga ik alleen naar huis. 'Hier' is onder aan de trap, bij de ijzeren stang tussen het parkeerterrein en het schoolplein.

Ilaria! Kom daarvanaf! We gaan naar Chez Léon. Vooruit, kom!

Ik herken Papa's stem. Verrast sla ik het stuk stof van mijn jurk omhoog dat voor mijn ogen hangt. Ja, het zijn echt de punten van zijn schoenen en het is echt zijn ongeduldige

toon. Ik maak een buiteling, land op mijn voeten en strijk mijn jurk glad.

Ana komt zo.

Nee, nee. De planning is veranderd. Mama haalt haar van school op en we zien elkaar allemaal bij Chez Léon. Kom!

Ik pak zijn hand. Die is klam.

Sinds onze ouders uit elkaar zijn en Papa in Turijn woont, zien we elkaar eens per maand in het restaurant. Dat idee kwam van Mama. Ze heeft liever een neutrale plek. Ze zegt dat ze thuis te hard ruzie maken. En het klopt wel dat ze zich bij Chez Léon inhouden. Ook al klemt Papa zijn kaken strak op elkaar en staart Mama onverschillig in de verte.

Nee, Papa heeft nog steeds geen baan gevonden. Als hij 'nee-geen-werk' zegt, klinkt zijn stem droevig en moe. Mama draait haar hoofd een stukje om haar flauwe lach te verdoezelen. Papa wordt boos. Hij gebruikt steeds het woord 'vernedering'. Gelukkig komt de ober dan en zet de borden met baarsfilet of de ijscoupes met meringue en slagroom op tafel. Dank u wel.

Na het toetje gaan Ana en ik van tafel en zoeken op het strandje naar kiezelstenen. We oefenen om ze op het water te laten ketsen.

Zag je dat?

Wat?

Papa pakte Mama's hand.

Om bij Chez Léon te komen, rijden we door het dorp Hermance, steken we de Frans-Zwitserse grens over en rijden we verder richting Yvoire. Papa heeft een marineblauwe BMW, een 320 coupé.

Geef een gil als je een telefooncel ziet. Hij steekt een sigaret op. Daar! Hij stopt, stapt uit en haalt kleingeld uit zijn

broekzak. Als hij zijn rug tegen het glas drukt, maken de vouwen in zijn overhemd V's en W's. Ik wacht, draai het raampje omlaag en laat wat frisse lucht binnen. De leren zitting brandt niet meer aan mijn bovenbenen, hij voelt zelfs zacht als ik mijn hand erover laat glijden.

In de telefooncel praat Papa hard, verheft zijn stem, draait zich om. Onze blikken kruisen elkaar. Hij glimlacht en slaat zijn ogen neer. Aan de drukke gebaren die hij maakt, zie ik dat hij opgewonden is. Zijn lichaam is stijf. Dat maakt me ongerust. Als hij terugkomt zegt hij dat Mama van gedachten veranderd is en geen tijd meer heeft om te lunchen. En dus blijven we dit weekend met zijn tweetjes. En school dan? Je mist maar een paar dagen... Dat is niet erg.

Papa's stem is scherp. Ik tel op mijn vingers: donderdag, vrijdag, zaterdag, zondag. Vier dagen. En Ana dan? Ik wil tegensputteren, maar als Papa gespannen is, kan je beter je mond houden.

Hij rijdt vol gas weg en drukt bruusk zijn sigaret uit. Het zweet staat op zijn voorhoofd.

Mont Blanctunnel, Frans-Italiaanse grens, gewelfde autotunnels, Aostadal met haarspeldbochten, wagenziekte. We maken een stop onder een grijsgesluisde hemel. Het landschap is metaalkleurig. In de berm geef ik over, Papa stopt me een witte katoenen zakdoek toe. Laten we wat gaan drinken, daar zal je van opknappen. Een paar kilo-

meter verderop, aan de bar van een tankstation, is het gezicht van Papa bleek. Dat komt vast door het licht van de tl-buizen. Hij rekent twee punten pizza margherita af, een whisky, een koffie en een limonade. Ik haat limonade maar zeg niks, ik heb een droge mond.

Verkoopt u ook muntjes voor de telefoon?

Hoeveel?

Een stuk of twintig.

Zorgvuldig telt de caissière de geelachtige muntjes en overhandigt ze aan Papa.

De telefooncel is buiten aan de linkerkant.

Haar nagels zijn heel lang en felrood. Ik volg Papa.

Wat zijn dat voor muntjes?

Die heb ik nodig om te bellen. In Italië kun je geen kleingeld in de telefooncel gebruiken.

Tussen Genève en Turijn voert Papa meerdere telefoon-
gesprekken. Vijf in totaal. Zodra hij een tankstation ziet,
stopt hij. Ben je blij dat je dit weekend bij mij bent? Heb
je je tong verloren? Waar denk je aan?

Nergens aan.

Turiijn. We rijden een hele tijd rond om een parkeerplek te vinden en Papa lijkt opgelucht als hij met zijn schouder de deur van zijn flatgebouw openduwft. Ik stuif de trap op. Welke verdieping? De vierde. Op de galerij zoekt hij zijn sleutels. Het is de eerste keer dat je je kamer ziet. Ben je blij? Ik zeg ja. Ja, ik ben blij. Luister, Ilaria, hij draait de sleutel in het slot, ik moet je aan iemand voorstellen over wie ik je nog niet verteld heb, een zekere Geneviève. Wie is dat? Zij is de baas in huis. Papa opent de deur en wijst naar een levenloze paspop, gekleed in een zwarte jurk met een witte kanten kraag en een hoed. Hij barst in lachen uit. Genevièves gezicht is van wit polystyreen en heeft geen ogen. Vooruit! Ga naar binnen. Je kamer is aan het eind van de gang, achter de badkamer.

Ik popel van nieuwsgierigheid, werp een vluchtige blik in de andere kamers en knip dan het licht in mijn slaapkamer aan. Twee bedden en twee commodes nemen alle ruimte in. Ik loop naar de poster van *Topolino*. Mickey kijkt me aan met zijn tunnelvormige ogen. Papa blijft op de drempel staan.

Ik heb nog geen mooie nachtlampjes gevonden. Die kunnen we morgen samen wel kopen, toch? Mij best. Mijn hand glijdt over de stof en ik vraag hem of dit de lakens van in Florence zijn.

Weet je dat nog?

Ja, volgens mij wel. Wanneer was Florence ook alweer?

Twee jaar geleden.

Het oranje zonnebloemmotief tekent zich scherp af op de lakens. Het roept enkele vage beelden op die ik nog uit die tijd heb. Twee jaar maar en toch lijkt het wel eeuwen geleden dat Mama, Ana en ik naar Zwitserland verhuisd zijn.

De volgende dag worden we vroeg wakker en gaan we *un giro* maken, een ritje door Turijn met de auto. Papa vertelt over het imperium van Fiat, de stakingen van werknemers, de komst van immigranten uit het zuiden. Hij zegt dat de Turijners ze haten.

Door de voorruit wijst hij naar de palazzi, de Po, de Basilica di Superga, de standbeelden. Zie je die kinderen daar, tussen de auto's, dat zijn *posteggiatori*. Zo verdienen ze hun geld, ze helpen mensen met parkeren.

Als we onder de arcades van de hoofdstraat Vittorio Emanuele wandelen, houdt Papa mijn hand stevig vast, die van hem is altijd klam en ik durf de mijne niet weg te trekken. Pas voor de etalage van speelgoedwinkel Al Sogno laat ik zijn hand los.

De etalage is net een dierentuin vol ongevaarlijke dieren. Zelfs de slangen zien er schattig uit. Papa volgt mijn blik. Sta je naar die knuffelbeer te kijken? Kom, dan kopen we die. De winkel staat vol houten speelgoed, mobiele, poppen in glinsterjurken. Ik kijk er met open mond naar. En voor Ana? Wat kopen we voor haar? Ja, een pop... Daar is Ana dol op. De pop die ik kies heeft lange wimpers en als ze ligt gaan haar ogen dicht. Terwijl we wachten tot de

verkoopster haar in mooi cadeaupapier wikkelt, geeft Papa me de knuffelbeer. Hoe zullen we hem noemen? Wat vind je van Birillo? Ja. Ik kijk naar Birillo en ben meteen verknocht aan zijn glanzende melkchocoladebruine ogen, zijn crèmekleurige buik en zijn zachte vacht. Papa knijpt met zijn wijs- en middelvinger in mijn wang, in zijn ogen ligt een hele doffe blik.

Dat kneepje is zijn handtekening op mijn wang. Twee jaar lang zal hij dat keer op keer doen tot ik het zal gaan haten. Ben je blij?

Ik ben acht jaar, stil, volgzaam en nogal mager. Ik klaag niet als Papa me alleen in de flat laat om bij Chez Carmelo, de bar beneden, te gaan bellen. Zelf heeft hij geen telefoon. Ik ben zo terug. Hij belooft altijd dat het maar ‘twee minuutjes’ duurt. Ik lig alleen op mijn bed, teken en plak Sarah Kay-plaatjes in mijn nieuwe album. Dat heeft Papa voor me gekocht bij de kiosk. En als ik het wachten beu ben, weet ik waar ik hem kan vinden: aan de bar. Mijn oriëntatiepunt is de grote koffiemachine die een geur van verbrande karamel verspreidt.

Bij Chez Carmelo komen arbeiders uit de buurt tussen de middag een broodje eten of wat drinken voor ze naar huis gaan. Ze hebben allemaal een voornaam en hun eigen gewoontes. *Una birra alla spina per Emilio e due tramezzini per Marco*. De baas heet Gianna. Razendsnel drukt ze de grote knoppen van de kassa in. *Sei mila lire*. Op haar kleine podium steekt ze boven iedereen uit, ze glimlacht, overhandigt de *scontrini*, de bonnetjes, de pakjes sigaretten, en als er niemand is veegt ze de vloer. En Carmelo poetst de bar, schenkt koffie, droogt de glazen af en vult alle suikerpotten precies evenveel bij.

Er heerst een uitgelaten sfeer in het café als ik binnenkom. De arbeiders zingen in koor mee met een liedje op de radio. *Vorrei essere libero, libero come un uomo*. Om bij de bar te komen, wring ik me tussen ze door en hijs mezelf op de hoge kruk. Luister, luister! Dat is een nummer van Giorgio Gaber, ‘La libertà’. Carmelo lacht en achter in zijn

*De auteur bedankt de Michalski Stichting, waar ze
in residentie was voor het schrijven van dit boek.*

Oorspronkelijke uitgave:

© 2024 *Ilaria. Ou la conquête de la désobéissance*,
Éditions Zoé

Nederlandse vertaling:

© 2026 Uitgeverij TRISTAN / Standaard Uitgeverij nv
Franklin Rooseveltplaats 12, B-2060 Antwerpen
en Janine Cathala-Vette

www.standaarduitgeverij.be

info@standaarduitgeverij.be

Vertegenwoordiging in Nederland

New Book Collective, Utrecht

www.newbookcollective.com

Ontwerp omslag en binnenwerk: Herman Houbrechts

Opmaak: www.intertext.be

Auteursfoto: © Roman Lusser – Éditions Zoé

Eerste druk april 2026

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Niets uit dit boek mag op enigerlei wijze worden gebruikt of gereproduceerd voor het trainen van kunstmatige-intelligentietechnologieën of -systemen. Dit werk mag niet gebruikt worden voor tekst- en datamining (artikel 4, lid 3 Richtlijn (EU) 2019/790).

ISBN 978 90 223 4239 8

D/2026/0034/245

NUR 302